

Discriminació teatral

El lector del *Diccionari de la literatura catalana* llegeix que Gervasi Amat i Parrot va estrenar el drama *Quintes i caixes* al Teatre Romea i a l'Odeon, i sap quines altres obres va estrenar. A l'entrada dedicada a Vicenç Andrés i Llobet, llegeix que va obtenir un notable èxit popular amb dues comèdies. Però quan consulta la dedicada a Rafael Anglada i Rubí, de les dues obres esmentades, *Ocells de pis* i *L'amor venia en taxi*, només s'assabenta de l'any d'edició. L'article amaga que les dues obres van representar-se amb èxit, especialment la segona, tant de públic com de crítica. *L'amor venia amb taxi* es va estrenar al Teatre Romea el 7 gener del 1959, i va ser-hi reestrenada el 1960, després d'haver fet gira. Va ser considerada el més gran èxit del teatre còmic català d'aquells anys.

Cop d'escombra

Random House Mondadori i Carme Arenas fan dir a l'Umberto Eco d'*El cementiri de Praga*: "Simonini no entenia com s'ho havia fet, però va aconseguir d'escombrar Hacks-Bataille." Aquest *escombrar* és erroni. Eco utilitza el verb *scovare*, que vol dir 'localitzar', 'trobar'. Calia escriure, doncs, "...va aconseguir de localitzar Hacks-Bataille". *Escombrar*, en italià, és *scopare* o *spazzare*.

2010 fals

La pàgina de crèdits del llibre *L'essència del cristianisme*, d'Adolf von Harnack, publicat per Pòrtic el mes de juny passat, indica que s'ha publicat el 2010.

Per a sucari-hi pa

La definició de *fondue* del DIEC1, confirmada pel DIEC2, a més d'oblidar-se de dir que el formatge es fon, és mal redactada. Diu que "se serveix en un recipient que es manté calent amb un fogonet on els comensals suquen bocins de pa", de manera que es dona a entendre que els comensals suquen pa al fogonet i no al recipient.

Les cartes del festeig de Joan Maragall prefiguren el joc de veus intercanviades de la seva poesia

Les cartes conservades del festeig de Joan Maragall amb Clara Noble, bescanviades entre el primer de desembre del 1890 i el 29 de juliol del 1891, prefiguren allò que serà un joc de veus intercanviades prou habitual entre personatges masculins i femenins de la seva poesia, com es veu clarament en una de les escrites per Maragall; ho diu l'editora, Glòria Casals, a la introducció del volum que les recull, per primer cop, *Cartes del festeig*, publicat per les Edicions de la Ela Geminada.

Les cartes permeten, en primer lloc, de conèixer la figura de Clara, diu Glòria Casals. Després, descobrir els tractes de Maragall amb l'amor, reconèixer amb ell la força i l'atracció pel periodisme més enllà d'ideologies concretes i il·luminar alguns dels motius i recursos de la seva poètica.

Fins ara que es publiquen, desconeixiem —afegeix la filòloga— que aquestes cartes, que van néixer com a textos individuals i circumscrits al context privat i tancat dels protagonistes de la història amorosa, van tenir la seva traducció literària i, per tant, van deixar de pertànyer a la memòria privada per a entrar en una dimensió pública.

La separació de la parella, quan Clara i la seva família van sortir de Barcelona cap a Bilbao el 2 de juliol del 1891, mentre que Maragall es quedava a Barcelona, treballant al despatx de l'advocat Josep Víctor Brugada i al *Diario de Barcelona*, convertirà en diària una correspondència que fins llavors havia estat esporàdica, perquè els promesos ja es veien cada dia. Aquell juliol s'escriuran 43 cartes. Per part de Maragall, 22, i de Clara Noble, 21. Anteriorment a aquesta etapa, n'hi ha quatre de Maragall i quatre de Clara Noble. Clara Noble era filla de pare anglès i mare sevillana i el text de les cartes és en castellà i anglès, amb alguns tocs de català i francès.

Joan Maragall era a punt de fer 31 anys i encara no tenia un futur clar al davant, però havia deixat enrere el pessimisme de la joventut. El Maragall enamorat, diu Glòria Casals, salta a la vista que és un Maragall content, esperançat, il·lusionat, un Maragall a anys llum de la desesperació, la irritabilitat i el fàstic vital de després d'acabar dret.

Les cartes també tenen interès, indica Glòria Casals, com a document d'època i obren tot de finestres que l'antropologia cultural permet de descriure, sistematitzar i interpretar; pràctiques i concepcions socials d'una època i d'una classe manifestades, per exemple, en els comentaris que Maragall fa a Clara de l'ambient entorn de Mañé i Flaquer, de la redacció del *Diario de Barcelona*, del despatx de Víctor Brugada, de les sales de lectura de l'Ateneu Barcelonès o de les funcions del Liceu o del Principal, a les quals Maragall assisteix per a fer-ne la ressenya al diari. A les cartes, el fresc social de la burgesia de final del segle XIX aflora en el contrast entre els costums catalans i els anglesos o andalusos, en els estiuèigs al nord concentrats en el bany terapèutic; en la diversió i els negocis; en vestits i pentinats; en la lectura i la música; en les maneres de viatjar i les comoditats, i en els preus.

Maragall, a trenta anys, quan festeja amb Clara Noble, aquí retratada el 1892, poc després d'haver-se casat.